

កម្រងឯកសារអំពី បរិស្ថាន

THE COMMUNITY
ENVIRONMENTAL AWARENESS
FLIP CHART



ផ្នែក ១

ទំព័រទី២ ~ ភូមិដែលមានបរិស្ថានមិនល្អ

វត្ថុបំណង : ដើម្បីបង្ហាញពីសកម្មភាពខ្លះ ដែលធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន

ព័ត៌មានសំរាប់អ្នកសំរេបសំរួល

ដលប៉ះពាល់ខាអវិជ្ជមាននៅលើបរិស្ថាន និងមនុស្ស

ទឹក

ទឹកគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសំខាន់បំផុតមួយ នៃគំរូវិការចាំបាច់ទាំងឡាយរបស់មនុស្សដែលមិនអាចខ្វះបាន ។ ទឹកគឺជាធនធានដ៏មានតំលៃបំផុតនៅលើពិភពលោក ។ ទឹកនៅលើពិភពលោក ៩៧%គឺជាទឹកប្រៃ ២%ជាទឹកកក និងមានតែ ១% ប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចប្រើប្រាស់បាន (មានបង្ហាញនៅក្នុងតារាង) ។ ដូចនេះ យើងត្រូវខិតខំរក្សាធនធាននេះអោយបានស្អាតល្អ ។

ការបំពុលទឹកមានមូលហេតុជាច្រើន និងបិតក្នុងរូបភាពផ្សេងៗគ្នា ។ សំណល់ដែលចូលទៅក្នុងប្រភពទឹកអាចធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់សុខភាព និងបង្កអោយមានបញ្ហាបរិស្ថានផ្សេងៗទៀត ។

ទឹក និងអនាម័យគឺជាសន្ទស្សន៍មួយសំខាន់បំផុតក្នុងការកំណត់សុខភាពសាធារណៈ ។

អាហារូបត្ថម្ភ

ប្រទេសកម្ពុជាមានអត្រាកង្វះខាតនូវអាហារូបត្ថម្ភកិរិតខ្ពស់ជាងគេនៅអាស៊ី ដោយកុមារអាយុក្រោម ៥ឆ្នាំ ចំនួន ៤៤% មានការលូតលាស់យឺត និង ចំនួន ១៥% មានការលូតលាស់មិនប្រក្រតី ។ ជាងនេះទៅទៀត វាអាចបង្កអោយប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិត ។ មូលហេតុចំបងនៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ គឺទាក់ទងនឹងការថែរក្សាសុខភាពមិនបាន ត្រឹមត្រូវ កង្វះខាតអនាម័យបរិស្ថាន និងខ្វះគុល្យភាពរបបអាហារ ។

ការបំពុលបរិស្ថាន

នៅពេលដែលមានការបំពុល វាអាចធ្វើអោយប៉ះពាល់ គុណភាពដី ខ្យល់ និងទឹក ដែលធ្វើអោយបរិស្ថានកខ្វក់ និងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់មនុស្ស រុក្ខជាតិ និងសត្វ ដែលរស់នៅទីនោះ ។

មានប្រភេទនៃការបំពុល ៤សំខាន់ៗដូចជា :

- ការបំពុលទឹក - ការបំពុលដី - ការបំពុលខ្យល់ - ការបំពុលសំលេង

សំណល់

ការគ្រប់គ្រងសំណល់ គឺជាបញ្ហាបរិស្ថានចំបងបំផុតមួយនៅលើពិភពលោក ។ ទន្ទឹមជាមួយនឹងកំនើនប្រជាជនក៏មានការកើនឡើងនូវបញ្ហាសំណល់ផងដែរ ។ បច្ចុប្បន្ន សំណល់សំខាន់ៗ គឺសំណល់អសវិរាង្គ ហើយសង្គមមិនទាន់បានធ្វើការកាត់បន្ថយ ប្រើប្រាស់ឡើងវិញ និងកែច្នៃឡើងវិញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅឡើយ ។

ដំរើសក្នុងការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមី

បច្ចុប្បន្នការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីសំរាប់កសិកម្មមានការកើនឡើង ។ សារធាតុគីមីកសិកម្មជាច្រើននៅកម្ពុជាមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងគោរពតាមបរិមាណកំណត់ ដែលកត្តាទាំងនេះបង្កអោយមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងសុខភាព ។

ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិតគឺជាសារធាតុពុល ដែលអាចប្រើសំរាប់សំលាប់សត្វ និងរុក្ខជាតិ ដែលមនុស្សគិតថាជាកត្តាចង្រៃ ។ ប្រសិទ្ធភាពពុលអាចឈានទៅសំលាប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិផ្សេងទៀត ដែលមិនមែនជាកត្តាចង្រៃដោយមិនបានគិតដល់ ។

ការនេសាទស្របច្បាប់ និងខុសច្បាប់

ការនេសាទខុសច្បាប់ ការបំពុល និងការថយចុះនូវព្រៃលិចទឹក ធ្វើអោយថយចុះចំនួនមធ្យជាតិ ។ មានការព្រួយបារម្ភណ៏ថា ប្រសិនបើធនធានមធ្យជាតិមិនត្រូវបានគ្រប់គ្រងត្រឹមត្រូវទេ នោះអាចធ្វើអោយមានការថយចុះផលិតភាពត្រី ដែលអាចប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

សារៈសំខាន់ដីសើម

កត្តាគំរាមកំហែងសំខាន់ៗទៅលើតំបន់ដីសើម បណ្តាលមកពីការកាប់បំផ្លាញព្រៃលិចទឹក ដើម្បីធ្វើកសិកម្ម និងសំរាប់ធ្វើធុរ្យង រឺ អុស ។ នៅក្នុងខេត្តមួយចំនួន សកម្មភាពរបស់មនុស្ស កំណើនជនចំណាកស្រុកមករស់នៅតំបន់ដីសើម ការកើនឡើងយ៉ាងលឿននៃការកាប់វាត់ដីព្រៃលិចទឹកធ្វើកសិកម្ម និងការថយចុះព្រៃលិចទឹកជាមូលហេតុដែលនាំអោយមានការគំរាមកំហែងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ស្ថានប្រព័ន្ធ (ប្រពន្ធអេកូឡូស៊ី) តំបន់ដីសើម ។

ការប្រមាញ់ និងការដួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់

មានការដួញដូរសត្វព្រៃខុសច្បាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំនៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ការធ្វើអាជីវកម្ម និងគំរូវិការរបស់មនុស្សក្នុងគោលបំណងណាក៏ដោយ វាកំពុងតែប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើប្រភេទសត្វកំរនានា ។ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាការគំរាមកំហែងដ៏ធំបំផុតមួយ ដែលបណ្តាលមកពីការប្រមាញ់ សំរាប់ធ្វើអាជីវកម្មនៅខណៈដែលវាត្រូវបានគេកំនត់ថាជាសត្វ ដែលកំពុងរងការគំរាមកំហែង ។ មិនមែនមានតែការធ្វើអាជីវកម្មខុសច្បាប់ដែលធ្វើអោយមានការថយចុះនូវឱកាសរស់រានសំរាប់ប្រភេទសត្វព្រៃកំរ និងកំពុងរងការគំរាមកំហែងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏នៅមានប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ ដែលជាញឹកញាប់ធ្វើការស្វែងរកកំរៃតិចតួចពីការលក់សត្វព្រៃទៅអោយឈ្មួញទៅក្រៅប្រទេសផងដែរ ។

សារៈសំខាន់ព្រៃឈើ

ព្រៃឈើថយចុះ ធ្វើអោយមានការហូរច្រោះដី ប៉ះពាល់ដល់គុណភាពទឹក និងបាត់បង់សត្វព្រៃ ។ ការកាប់វាតព្រៃអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ក្នុងរយៈពេលខ្លី ប៉ុន្តែផលប្រយោជន៍រយៈពេលវែង ដែលបានពីព្រៃឈើត្រូវបានបាត់បង់ដែរ ។ ការកាប់បំផ្លាញដើមឈើធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់វដ្តទឹកធម្មជាតិ ។ ការកាប់នេះ អាចធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់ធាតុអាកាស ។ នៅពេលដែលមានដើមឈើតិច នោះនឹងធ្វើអោយមានភ្លៀងធ្លាក់តិចតួចដែរ ។

ព្រៃឈើមិនត្រឹមតែជាដើមឈើប៉ុណ្ណោះទេ ដោយសារវាក៏ត្រូវបានបង្កឡើងដោយរុក្ខជាតិរាប់លានប្រភេទសត្វព្រៃ និងពពួកសត្វល្អិតដែលមានអន្តរអំពើទៅលើគ្នាទៅវិញទៅមក ។

តំបន់ការពារធម្មជាតិ

ការការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ជួយអោយធានាបាននូវនិរន្តរភាពនៃការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជនសំរាប់ពេលអនាគត ។ ការកាប់ព្រៃឈើ ការនេសាទហ្លួសកំរិត និងការប្រមាញ់សត្វព្រៃដែលកំពុងរងការគំរាមកំហែង គឺជាសកម្មភាពមិនអាចធានាបាននូវនិរន្តរភាព ដែលនឹងកាត់បន្ថយនូវឱកាសនៃការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ។

តំបន់ការពារធម្មជាតិមួយចំនួនបានក្លាយជាវាលស្មៅដោយសារការចិញ្ចឹមសត្វ គ្មានការគ្រប់គ្រងលើការនេសាទការកាប់ព្រៃខុសច្បាប់ ការប្រមូលអុស ការប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ ការបំផ្លាញជំរក ដែលជាលទ្ធផលកើតមកពីសកម្មភាពមនុស្ស ។

ទោះជាធនធានធម្មជាតិនៅតំបន់បឹងទន្លេសាបមានភាពសំបូរយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅតែមិនអាចផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពប្រជាជនភាគច្រើន ដែលរស់នៅខេត្តជុំវិញនោះទៅឡើយ ។ ចំនួនភូមិពាក់កណ្តាលមានចំនួនត្រូវសារពិ ៤០% -៦០% បិតនៅក្រោមខ្សែបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ ដែលចំនួននេះ អាចមានដល់ ៨០% នៅក្នុងតំបន់ខ្លះ ។ គ្រួសារជាច្រើនគ្មានដីជាកម្មសិទ្ធផ្ទាល់ខ្លួន និងពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើការនេសាទ និងការចាប់សត្វ ដែលការចូលទៅដល់ដែននេសាទជាញឹកញាប់ បង្កអោយមានជំលោះ ។

ការគំរាមកំហែងសំខាន់ៗចំនួន ៤ ទៅលើតំបន់ការពារធម្មជាតិមាន :

- ការវាតយកដីសំរាប់កសិកម្ម និងការធ្វើបដិវត្តន៍ដីធ្លី : ទាំងស្របច្បាប់ និងមិនស្របច្បាប់ វានៅតែមិនធានាបាននូវនិរន្តរភាព (តាមរយៈការចាប់យកដីធ្វើកម្មសិទ្ធ)
- ការប្រមាញ់សត្វព្រៃខុសច្បាប់ និងមិនមានចេរភាព
- ការទាញយកអនុផលព្រៃឈើ ដែលមិនមានលក្ខណៈចេរភាព
- ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ : បច្ចុប្បន្នមានផ្លូវថ្នល់ ហើយទៅអនាគតនឹងអាចប៉ះពាល់តាមរយៈការបង្កើតទំនប់រ៉ាំរ៉ៃអគ្គិសនី

បញ្ហាទាំងនេះអាចត្រូវបានបង្ហាញអោយឃើញច្បាស់ តាមរយៈការអភិវឌ្ឍ និងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងដែលធ្វើឡើងដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន ។



❖ ចំណុចពិភាក្សា

ក. តើអ្នកយល់ថា គោលបំណងនៃរូបភាពនេះ ចង់បង្ហាញពីអ្វី?

ខ. តើអ្នកចង់រស់នៅក្នុងបរិស្ថានបែបនេះរឺទេ?

គ. តើអ្នកសង្កេតឃើញមានសកម្មភាពមិនល្អអ្វីខ្លះនៅក្នុងរូបភាពនេះ?

ឃ. តើអ្នកមើលឃើញអ្វីខ្លះ ដែលស្រដៀងទៅនឹងភូមិរបស់អ្នក?

ង. តើសកម្មភាពមិនល្អអ្វីខ្លះ ដែលអ្នកអាចកាត់បន្ថយនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក?